

EKONOMİK İSTİKRAR KALKANI PAKETİ KAPSAMINDA İHTİYAÇ SAHİBİ AİLELERE YAPILACAK SOSYAL YARDIMLARIN KRİTERLERİ

CRITERIA OF AIDS DISTRIBUTED TO FAMILIES IN NEED
ACCORDING TO THE ECONOMIC STABILITY SHIELD PACKAGE

Yakup GÜMÜŞ*

ÖZ

Sosyal Devlet ilkesi uyarınca kurulan Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Teşvik Fonunun temel amacı sosyal yardımlaşma ve dayanışmayı artırmak ve teşvik etmektir. Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu'ndan her il ve ilçe de bulunan Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarına “periyodik pay” kapsamında her ay düzenli olarak kaynak aktarılmakta ve ihtiyaç sahibi vatandaşlara dağıtılmaktadır. Ekonomik İstikrar Kalkanı paketi kapsamında yapılacak sosyal yardımlardan, 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu ile 2022 sayılı Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun kapsamındaki kriterleri karşılayan, hâlihazırda düzenli sosyal yardım alan ihtiyaç sahibi Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları yararlanacaktır. Söz konusu yardımların ihtiyaç sahibi kişilere ulaştır-

ABSTRACT

The main purpose of the Social Assistance and Solidarity Support Fund which was established as a result of the principle of social state, is to increase and support the social assistance and solidarity. Funds are transferred on a regular monthly basis to Social Assistance and Solidarity Foundations (SASF) existing in every province and district, which then are distributed to the citizens in need. Citizens of the Republic of Turkey, who fulfil the criteria mentioned in Supporting Social Assistance and Solidarity Law, no. 3294, and the Law on Those Who are in Need, Poor and Lonely, no. 2022, can benefit from aids distributed in accordance with the Economic Stability Shield Package. The competent authority for the distribution of these aids to those in need is the Ministry of Family, Labour and Social Services, and the responsible

* Başdenetçi, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, yakup_gumus@hotmail.com, ORC-ID:0000-0002-8125-607X. Gümüş, Y. (Nisan 2020). Ekonomik İstikrar Kalkanı Paketi Kapsamında İhtiyaç Sahibi Ailelere Yapılacak Sosyal Yardımın Kriterleri, *Vergi Raporu*, 247, (63-70).

Makale Türü: Derleme Makalesi

M.G.T.: 25.03.2020 / M.K.T.: 01.04.2020

rılması Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının görev ve yetkileri arasında olup, sorumlu birimler Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğü ile Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarıdır.

Anahtar Kelimeler: Ekonomik İstikrar Kalkanı Paketi, Sosyal Yardım, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları (SYDV), 3294 sayılı Kanun, 2022 sayılı Kanun.

JEL Sınıflandırma Kodları: K42, H50

GİRİŞ

Koronavirüsle Mücadele Eşgüdüm Toplantısında açıklanan Ekonomik İstikrar Kalkanı paketi kapsamında “Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımızın belirlediği kriterlere göre ihtiyaç sahibi ailelere yapılacak nakdi yardımlar için ilave 2 milyar liralık bir kaynak ayrılacağı” kamuoyuna deklare edilmiştir.

Bu kapsamda, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, ihtiyaç sahibi ailelere nakdi yardımları Türkiye genelinde bulunan 1003 Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı aracılığı ile yerine getirmekte olup, makalemizde Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarının hukuki statüsü, yapısı, hedef kitlesi, vakıf işleyişi ve yapılan yardımların türleri ile yardımların hangi kriterlere göre dağıtılmakta olduğu hususu kısaca açıklanmaya çalışılacaktır.

1- SOSYAL YARDIMLAŞMA ve DAYANIŞMAYI TEŞVİK FONU

Anayasanın 2’nci maddesinde ifadesini bulan “Sosyal Devlet” ilkesinin yerine getirilmesinde en temel sosyal yardım kaynağı, 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu ile kurulan Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu olmuştur.

3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanununa göre fonun amacı, muhtaç durumda bulunan vatandaşlar ile gerektiğin-

units are the General Directorate of Social Aids and the Social Assistance and Solidarity Foundations.

Keywords: Economic Stability Shield Package, social aid, Social Assistance and Solidarity Foundations (SASF), the Law no. 3294, the Law no. 2022

JEL Classification Codes: K42, H50

de her ne suretle olursa olsun Türkiye’ye kabul edilmiş veya gelmiş olan kişilere yardım etmek, sosyal adaleti pekiştirici tedbirler olarak gelir dağılımının adilane bir şekilde dağıtılmasını sağlamak, sosyal yardımlaşma ve dayanışmayı teşvik etmektir.

Muhtaç durumunda bulunan ve herhangi bir sosyal güvenliği bulunmayan veya olsa da, belirlenecek ölçütlere göre; hane içindeki kişi başına düşen geliri, onaltı yaşından büyükler için belirlenen aylık net asgari ücretin 1/3’ünden az olan kişilerden fakir ve muhtaç durumda bulunanların bu Kanun kapsamında bulunduğu hüküm altına alınmıştır.

Ayrıca her türlü acil durum ve afetten zarar görenlerle, şehit yakınları ve gaziler, belirlenecek kriter ve süreler çerçevesinde söz konusu haklardan yararlandırılacaktır.

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Fonunda toplanan kaynakların vakıflara dağıtımına karar vermek üzere Cumhurbaşkanınca görevlendirilen Cumhurbaşkanı yardımcısına veya bakana bağlı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu Kurulu teşkil edilmiş olup, 2018/03 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi ile Fon kurulunun bazı yetkileri Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına ve bazı yetkileri de Cumhurbaşkanlığı Sosyal Politikalar Kuruluna devredilmiştir.

Fonda toplanan kaynakların, vakıflarca yürütülecek sosyal yardım proje ve programları ile yatırım programları çerçevesinde dağıtım önce-

liklerini belirlemek ve dağıtımına karar vermek ile vakıflarda çalıştırılacak personelin nitelikleri ile özlük hakları ve diğer hususlarla ilgili belirlenecek kriterleri görüşmek ve karara bağlamak yetkisi Cumhurbaşkanlığında kalmasına karşılık, Vakıflardan ve diğer kurum ve kuruluşlardan gelen sosyal yardım amaçlı talep ve teklifleri değerlendirmek, önerilerde bulunmak ve toplumda dayanışma ve paylaşma bilincini geliştirmek ve desteklemek üzere hazırlanan projelere destek sağlamak görevi Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına devredilmiştir. Bununla birlikte toplumda dayanışma ve paylaşma bilincini geliştirmek ve desteklemek üzere bilimsel, sosyal ve kültürel programlar ve projeler önermek görevi Cumhurbaşkanlığı Sosyal Politikalar Kuruluna aktarılmıştır.

2- SOSYAL YARDIMLAŞMA ve DAYANIŞMA VAKIFLARI

3294 sayılı Kanunun amacına uygun faaliyet ve çalışmalar yapmak ve ihtiyaç sahibi vatandaşlara nakdî ve aynî yardımda bulunmak üzere her il ve ilçede sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıfları kurularak, Fon Kurulu tarafından alınan kararlar doğrultusunda, Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğü eliyle Vakıflara “periyodik pay” adı altında kaynak aktarılmakta ve yardımlar vatandaşlara ulaştırılmaktadır.

3294 sayılı Kanun'un 7'nci maddesi gereği Sosyal Yardımlaşma Vakıflarında “Mülkî idare amirlerinin vakfın tabii başkanı olduğu” hüküm altına alınmıştır. Buna göre vakıf başkanı mahallin en büyük amiri sıfatıyla illerde Valiler, ilçelerde Kaymakamlardır. Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarının yönetim ve temsile yetkili organı ise Mütevelli Heyeti olduğundan, iş ve işlemlerini icrai nitelik taşıyan kararlar vakıf mütevelli heyeti tarafından alınır.

İllerde belediye başkanı, defterdar, il millî eğitim müdürü, il sağlık müdürü, il tarım müdürü, Aile, çalışma ve sosyal hizmetler il müdürü ve il

müftüsü; ilçelerde belediye başkanı, mal müdürü, ilçe millî eğitim müdürü, Sağlık Bakanlığının ilçe üst görevlisi, varsa ilçe tarım müdürü ve ilçe müftüsü vakfın mütevelli heyetini oluşturur. Ayrıca her faaliyet dönemi için, il dahilindeki köy ve mahalle muhtarlarının valinin çağrısı üzerine yapacağı toplantıya katılanların salt çoğunluğuyla kendi aralarından seçecekleri birer muhtar üye ile ilde kurulan ve bu Kanunda belirtilen amaçlara yönelik faaliyette bulunan sivil toplum kuruluşlarının yöneticilerinin kendi aralarından seçecekleri iki temsilci ve hayırsever vatandaşlar arasından il genel meclisinin seçeceği iki kişi; ilçe dahilindeki köy ve mahalle muhtarlarının kaymakamın çağrısı üzerine yapacağı toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile kendi aralarından seçecekleri birer üye ile ilçede kurulu ve bu Kanunda belirtilen amaçlara yönelik faaliyette bulunan sivil toplum kuruluşlarının yöneticilerinin kendi aralarından seçecekleri bir temsilci ve hayırsever vatandaşlar arasından il genel meclisinin seçeceği iki kişi mütevelli heyetinde görev alırlar. İl veya ilçede bu Kanunda belirtilen amaçlara yönelik faaliyette bulunan sivil toplum kuruluşu olmaması halinde, hayırsever vatandaşlar arasından il genel meclisinin seçeceği üçüncü bir kişi daha mütevelli heyetinde görev yapar.

İlaveten, Yargıtay İçtihadı Birleştirme Hukuk Genel Kurulunun 09/06/2017 tarihli E:2016/03, K:2017/4 sayılı kararıyla; 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu gereğince Türk Medeni Kanun hükümlerine göre kurulan Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarının özel hukuk tüzel kişiliğine sahip olduğu, her bir vakfın ayrı işyeri ve bağımsız işveren olduğu ve iş güvencesi bakımından da 4857 sayılı İş Kanununa tabi işçi statüsünde personel istihdam edebileceği ve toplu iş sözleşmesi kapsamında yerler olduğu karara bağlanmıştır.

633 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 34'üncü maddesi ile Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu Kurulunun 16.02.2012

tarihli ve 2012/1 sayılı Kararı ile yürürlüğe konulan “Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları Personelinin Norm Kadro Standartları, Nitelikleri, Özlük Hakları ve Çalışma Şartlarına İlişkin Esaslar” çerçevesinde, SYD Vakıflarında 4857 sayılı İş Kanunu hükümlerine göre personel istihdamı yapılmakta olup, bahse konu iş ve işlemler işveren sıfatıyla Vakıf Mütevelli Heyetince gerçekleştirilmektedir.

Personel görev dağılımı, Vakfın faaliyetlerini yürütmek, genel idaresini sağlamak ve koordine etmekle görevli “Vakıf Müdürü”; sosyal yardım sahiplerinin muhtaçlığına ilişkin araştırmaları mahallinde yürütmek ve Mütevelli Heyetine sunulmak üzere “Sosyal İnceleme Raporunu” hazırlamakla görevli “sosyal yardım ve inceleme görevlisi”; Vakfın mali işlerini yürütmek ve muhasebe kayıtlarını tutmakla görevli “muhasebeci”; genel büro hizmetlerini yürütmekle görevli “büro görevlisi” ve Vakfın ulaşım, temizlik, yardım dağıtım gibi işlerini yürütmekle görevli “yardımcı hizmet görevlisi” olmak üzere yapılmaktadır. Vakıfların iş yoğunluğunun artması halinde Vakıflarca belirli süreli istihdam kapsamında “Geçici Personel” istihdamı da yapılabilmektedir.

2.1- Yardım Türleri ve Hedef Kitlesi

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarınca, 3294 sayılı Kanun kapsamında yapılan yardımlar düzenli ve süreli olmak üzere iki ayrı kategoride yürütülmektedir. Düzenli yardım (Şartlı eğitim, şartlı sağlık, eşi vefat eden kadınlara veya muhtaç asker ailelerine yapılan yardımlar gibi) belirli özel şartları sağlayan ve şartlar devam ettiği sürece aylık, iki aylık veya üç ayda bir verilen yardımları ifade etmektedir. Süreli yardımlar ise vatandaşlarımızın başvurularına binaen, dönemsel olarak aldıkları gıda, yakacak, tek seferlik nakdi yardım ve barınma gibi geçici mahiyette yardımlardır.

Bunun yanı sıra, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarınca, 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk

Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanuna göre, kanunen bakmakla mükellef kimsesi, hiçbir sosyal güvencesi ve düzenli geliri olmayan 65 yaş üstü vatandaşlarla ve kanunun öngördüğü şartları taşıyan engelli vatandaşlara yönelik (yaşlı aylığı, engelli aylığı ve silikosiz aylığı gibi) düzenli nakdi yardımlar da yapılmaktadır.

Vatandaşlara yapılacak yardımlarda öncelikle “sosyal güvenlik kuruluşlarına tabi olmamak” veya “Sosyal Güvenlik Kuruluşlarına tabi olmakla veya bu kuruluşlarca aylık veya gelir bağlanmış olmakla birlikte, Fon Kurulunca belirlenen ölçütler göre; hane içindeki kişi başına düşen geliri, onaltı yaşından büyükler için belirlenen aylık net asgari ücretin 1/3’ünden az olmak” şartının sağlanması gerekmektedir.

“Sosyal Güvenlik Kuruluşlarına tabi olmakla veya bu kuruluşlarca aylık veya gelir bağlanmış olmakla birlikte, Fon Kurulunca belirlenen ölçütler göre; hane içindeki kişi başına düşen geliri, onaltı yaşından büyükler için belirlenen aylık net asgari ücretin 1/3’ünden az olmak şartın sağlanmasına yönelik yapılacak değerlendirme de “Genel Sağlık Sigortası Gelir Testi kapsamında kullanılan yöntem” temel hesaplama yöntemi olarak benimsenmiş olup,

Genel Sağlık Sigortası Gelir Testi kapsamında kullanılan yöntemle göre aile içinde kişi başına düşen gelirin aylık tutarı;

- a- Tespit /beyan edilen aylık net maaş, ücret nafaka, yevmiye vb. gelirlerin yıllık tutarlarının ortalaması,
- b- Ailenin; mülkiyeti aile bireylerinden birine ait olan ikamet ettiği konutu ile mülkiyeti başka birine ait olmakla birlikte kira ödemediği konutu için konutun rayiç bedelinin 240’ta biri,
- c- Ailenin ikamet ettiği konut haricinde diğer konutları için rayiç bedelinin 240’ta biri ve (takdir edilen/beyan edilen) kira getirisinin toplamı,

- d- İkamet edilen konut haricindeki konut için kira geliri elde edilmiyorsa veya kira geliri beyan edilmiyorsa konutun rayiç bedelinin 120'de biri,
 - e- Dükkanlar için rayiç bedelin 240'ta biri ve (takdir edilen/beyan edilen) kira getirisinin toplamı,
 - f- Dükkan için kira geliri elde edilmiyorsa veya kira geliri beyan edilmiyorsa rayiç bedelinin 120'de biri,
 - g- Ailenin arazi, tarla ve benzeri rayiç bedelinin 240'ta biri ve (takdir edilen/beyan edilen) aylık (zirai/ticari/kira vb) getirisinin toplamı,
 - h- Ailenin binek aracı için aracın kasko/rayiç bedelinin 120'de biri,
 - ı- Ailenin ticari/zirai amaçlı aracı için aracın kasko/rayiç bedelinin 120'de ve (takdir edilen/beyan edilen) aylık (zirai/ticari/kira vb) getirisinin toplamı,
 - i- Ailenin büyük ve küçükbaş hayvanları için İl/ilçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüklerinden temin edilen yıllık getiri miktarının aylık tutarı,
 - j- Ailenin tespit/beyan edilen banka mevduatları için aylık faiz getirisinin iki katı tutar,
 - k- Sürekli olarak alınan düzenli nakdi sosyal yardımların (2022, Evde Bakım, ŞNT, Burs vb) aylık ortalaması ve diğer gelirlerin toplamı,
- Esas alınarak hesaplanmaktadır.
- Buna karşılık, 2022 sayılı Kanun kapsamında bağlanılacak (yaşlı, engelli ve silikozis) aylıkların muhtaçlık hesaplamasında yukarıda izah edilen yöntemden farklı olarak;
- Herhangi bir tutarda nafaka alan kişi ve yurt içi-yurt dışı ayrımı yapılmaksızın sosyal güvenlik kurumlarından aylık veya gelir hakkı elde eden kişilerin kendileri, 2022 sayılı Kanun kapsamındaki aylıklardan faydalanamamaktadır.
 - Hanenin ikamet ettiği konutun rayiç bedeli hesaplamaya dahil edilmemektedir.
 - 2022 sayılı Kanun gereğince bağlanan aylıklar hesaplamaya dahil edilmemesine karşılık, 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanununun Ek 7'nci maddesi gereğince yapılan evde bakım ödemeleri dahil, sürekli ve düzenli olarak alınan şartlı eğitim yardımı, şartlı sağlık yardımı, eşi vefat etmiş kadınlara yönelik yardım, burs, harçlık gibi nakdi olarak verilmekte olan sosyal yardımların aylık ortalaması hesaplamaya dahil edilmektedir.
 - Karşılıksız alınan burslar muhtaçlık hesaplamasında dikkate alınmasına karşılık, karşılığı belli bir süre sonra ödenmesi gereken tutarlar (öğrenim kredisi gibi) ise muhtaçlık hesaplamasında gelir olarak dikkate alınmamaktadır.
 - Yaşlı aylığında aynı hanede ikamet edip etmediklerine bakılmaksızın aylık bağlanacak kişinin kendisi ve eşi dikkate alınmak suretiyle gelir, servet ve harcamaları hesaplanmasına karşılık, engelli aylığında hanede yaşayan tüm bireylerin gelir, servet ve harcamaları ile nafaka yükümlülüğü dikkate alınarak hesaplanmaktadır.
 - Yaşlı ve engelli aylığı aynı kişi tarafından birlikte alınamamaktadır.
 - 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu uyarınca huzurevi ve bakım evlerinde bakımı yapılanlar ile bu kanun uyarınca kendilerine harçlık bağlananlar, 2022 sayılı Kanundan faydalanamamaktadır.
 - Hanenin harcama durumu; emsal kira bedeli hariç gıda, giyim, ısınma, eğitim, sağlık, ulaşım, eğlence ve benzerlerine yapılan yıllık ödemelerin aylık ortalaması dâhil edilerek yapılan hesaplama ile belirlenir. Emsal kira bedeli dışındaki harcamalar hesaplanacak gelir tutarından hiçbir şekilde

çıkarılamaz. Yaşlı aylığında ikamet edilen konutun emsal kira bedelinin gider olarak düşülmesinde kira bedelinin aylık bağlanacak kişinin kendisi ve eşine tekabül eden oransal karşılığı dikkate alınır.

- Vergi indirimlerinden faydalanılarak alınan ve engelli adına kayıtlı olan araçlar için vergiler indirilmiş tutarın 120'de biri dikkate alınarak hanenin geliri hesaplanır.
- Taşınır ve taşınmazların tespit edilen rayiç bedellerine ilişkin değerlendirmeyi Mütevelli Heyeti yapar.
- Hanenin tespit/beyan edilen harcamalarının tespit edilen gelir tutarından fazla olması durumunda harcama ve gelir arasındaki fark gelire eklenir.

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları aracılığıyla yapılan yardımlardan yararlanmanın son şartı ise yardım talebinde bulunan kişinin "Fakru zaruret içinde ve muhtaç durumda" bulunmasıdır. Kişilerin fakru zaruret hali ve muhtaçlık durumunun tespiti, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları tarafından yapılan sosyal incelemeler ve hane ziyaretleri neticesine göre Mütevelli heyetince alınacak karara göre belirlenmekte olup, 2020 yılı için muhtaçlık sınırı 701,32 TL olarak dikkate alınmaktadır.

2.2- Vakıf Yardım Başvuru ve Onay Süreci

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları yardım başvuruları kişilerin adrese dayalı nüfus kayıt sisteminde kayıtlı bulunduğu vakfa yapılması esas olup; zorunlu hallerde, İl Merkez/ilçe Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarına başvuru yapılabilmesi de mümkündür.

Başvuru, reşit olanlar tarafından bizzat yapılır. Bizzat başvuruda bulunamayacak özürlü ve mazereti olanlar (engelli, yaşlı, yatalak vb.) adına kan ve sıhri hısımları, vasi ve kayyumu, komşusu, öğretmen, mahalle muhtarı gibi kişiler tarafından başvuruda bulunulması da mümkündür.

Vakıflar tarafından başvuru sahibinin izni ile Bütünleşik Sosyal Yardımlaşma Hizmetleri Bilgi Sistemi üzerinden TC Kimlik Numarası ile sosyal güvenlik durumu, adres bilgileri, nüfus-aile-kışi kayıt örnekleri, 2022 sayılı Kanuna göre maaş alıp almadığı başkaca gelir bilgileri, vergi mükellefiyeti ve üzerine kayıtlı aracı veya gayrimenkulü olup olmadığına ilişkin bilgileri, arazi gelirleri, tarımsal desteklerden yararlanıp yararlanmadığı, 2828 sayılı Kanun uyarınca destek alıp almadığı sorgulanarak gerekli bilgiler temin edilmektedir.

Gerekli bilgilerin alınması ile başvuru safhası tamamlanarak "inceleme" safhasına geçilmektedir. İnceleme sırasında, yardım başvurusunda bulunan kişinin fakru zaruret ve muhtaçlık halinin tespit edilip, hakkında araştırma yapılan kişiye yardım yapılması konusunda Mütevelli Heyet üyelerinde bir kanaat oluşturmaya amaçlanmaktadır.

İnceleme, sosyal yardım ve inceleme görevlileri tarafından yapılmakta olup, vakıf mütevelli heyetine sunulmak üzere, yardım başvurusundan bulunan kişinin ikametgâhında yapılan ziyaret sırasında edinilen bilgi ve izlenimleri içeren "inceleme raporu" düzenlenir ve sisteme işlenir. Raporda, sosyal yardım ve inceleme görevlisinin yardım başvurusuna ilişkin kanaati belirtilir. Vakfın sosyal yardım ve inceleme görevlileri tarafından yapılan bu incelemenin süresi 1 yıl olup; her yıl yenilenmesi esastır.

İncelemenin ardından ise "değerlendirme" safhası gelmekte olup, Mütevelli Heyet toplantılarında değerlendirmeye alınır. Değerlendirme esnasında başvuru sahibinin sosyal güvenlik durumu, faydalanmak istediği yardım programı, ekonomik durumu, inceleme görevlisinin raporu değerlendirilir. Bu değerlendirme neticesinde yardım talebinde bulunanların muhtaç olup olmadıklarına ve şayet muhtaç oldukları yönünde karar alınması halinde hangi yardımın hangi miktarda yapılacağına karar verilir.

Muhtaç olmadıklarına karar verilenlerin gerekçesi belirtilerek talepleri reddedilir. Başvuru sahipleri red kararlarına karşı, yazılı olarak itirazda bulunabilirler. Başvuru sahibinin itirazı doğrultusunda dosya yeniden görüşülmek üzere Vakıf Mütevelli Heyeti'ne sunulur. Mütevelli Heyet itiraz üzerine incelemenin genişletilerek yeniden yapılmasını isteyebilir.

3- EKONOMİK İSTİKRAR PAKETİ KAPSAMINDA YAPILACAK YARDIMLAR

Koronavirüsle Mücadele Eşgüdüm Toplantısı sonrasında açıklanan Ekonomik İstikrar Kalkınma paketi kapsamında;

İhtiyaç sahibi 2 milyon vatandaşıma yapılacak 2 milyar liralık yardım, 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu ile kurulan Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonundan karşılanacaktır.

Burada *“sosyal güvenlik kuruluşlarına tabi olmamak” veya “Sosyal Güvenlik Kuruluşlarına tabi olmakla veya bu kuruluşlarca aylık veya gelir bağlanmış olmakla birlikte, Fon Kurulunca belirlenen ölçütlere göre; hane içindeki kişi başına düşen geliri, onaltı yaşından büyükler için belirlenen aylık net asgari ücretin 1/3’ünden az olan (2020 yılı için 701,32 TL) ve fakru zaruret içinde ve muhtaç durumda bulunma”* kriterlerini sağlayan ve adrese dayalı Nüfus Kayıt sisteminde kayıtlı bulunduğu Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma vakıflarınca daha önce incelenen ve Vakıf Mütevelli heyetlerince süreli nakdi yardım veya düzenli yardım alması uygun bulunan ya da 2022 sayılı Kanun kapsamında aylık bağlanan vatandaşlar arasından başvuru alınmaksızın belirlenmiştir.

Akabinde 2 milyar liralık yardım Türkiye genelinde bulunan 1003 Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfına aktarılacak 2 milyon ihtiyaç sahibi vatandaşıma 1.000 TL olarak 01-05 Nisan 2020 tarihleri arasında PTT kanalı ile ulaştırılacaktır.

SONUÇ

Sosyal devletin gereği olarak kurulan Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Teşvik Fonunun muhtaç durumda bulunan vatandaşlara yardım etmek ile sosyal adaleti pekiştirici tedbirler olarak gelir dağılımının adilane bir şekilde dağıtılmasını sağlamak en temel amacı olduğundan hareketle;

Fon bütçesinden Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarına aktarılacak 2 Milyar Türk Lirası sosyal yardım için vakıflarca herhangi bir başvuru alınmadan, daha önce incelenen ve Vakıf Mütevelli heyetlerince süreli nakdi yardım veya düzenli yardım alması uygun bulunan ya da 2022 sayılı Kanun kapsamında aylık bağlanan muhtaç vatandaşlar arasından seçilerek, 2 milyon ihtiyaç sahibi vatandaşıma 1.000 TL olarak, 01-05 Nisan 2020 tarihleri arasında PTT kanalı ile ulaştırılacaktır.

Bunun yanı sıra, 30 Mart 2020 tarihinde başlatılan “Milli Dayanışma Kampanyası” kapsamında Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı hesaplarında toplanacak paralar ile Fon bütçesinden Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarına aylık düzenli olarak aktarılan periyodik pay; ülkemizin içinde bulunduğu zorlu süreçte *“sosyal güvenlik kuruluşlarına tabi olmamak” şeklinde işsiz kalan veya Sosyal Güvenlik Kuruluşlarına tabi olmakla veya bu kuruluşlarca aylık veya gelir bağlanmış olmakla birlikte, Fon Kurulunca belirlenen ölçütlere göre; hane içindeki kişi başına düşen geliri, onaltı yaşından büyükler için belirlenen aylık net asgari ücretin 1/3’ünden az hale gelen (2020 yılı için 701,32 TL) vatandaşlarımıza ulaştırılacak olup, vatandaşlarımızın adrese dayalı Nüfus Kayıt sisteminde kayıtlı bulundukları Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma vakıfları üzerinden, 3294 sayılı Kanun kapsamında yapacakları yardım başvurularına istinaden de Vakıf personeline yapılacak inceleme ve sonrasında Vakıf Mütevelli Heyetinin yapacağı değerlendir-*

me sonrasında aynı veya nakdi yardım şeklinde iletilecektir.

KAYNAKÇA

- ARIÖZ BOZKUŞ, A. *Genel Esaslarıyla Türk Hukukunda Vakıf Müessesesi ve Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları*. (uzmanlık tezi).
- 3294 Sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu.
- 2022 sayılı 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun.
- 2018/3 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi.
- <https://www.ailevecalisma.gov.tr/tr-tr/sss/sosyal-yardimlar-genel-mudurlugu/2022-ayliklari/>